

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud.: G. Ciobanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: G. Mîra, G. Dașchevici, A. Bostan)

Î N C H E I E R E

21 august 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președintele completului, judecătorul
judecătoria

Stela Procopciuc
Mariana Ursachi
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Osoian Lilian,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Toporaș Rodica împotriva Direcției Generale asistență socială și sănătate a Consiliului municipal Chișinău cu privire la obligarea comunicării răspunsului,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2022, prin care s-a respins apelul declarat de Toporaș Rodica și s-a menținut hotărârea Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani din 28 decembrie 2021

c o n s t a t ă:

La 01 octombrie 2020, Toporaș Rodica, a depus acțiunea în contencios administrativ împotriva Direcției Generale asistență socială și sănătate a Consiliului municipal Chișinău cu privire la obligarea comunicării răspunsului la pct. 4 din interpelarea nr. 1049/I din data de 01.09.2020, încasarea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani din 03.10.2020 a fost acordat termen reclamantei și reprezentantului său pentru înlăturarea neajunsurilor, iar la data de 01.11.2020, reprezentantul reclamantei a depus, prin intermediul poștei electronice, cerere de concretizare a acțiunii împotriva Direcției Generale asistență socială și sănătate a Consiliului municipal Chișinău privind obligarea comunicării răspunsului la pct. 4 din interpelarea nr. 1049/I din data de 01.09.2020, încasarea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani din 25.01.2021, a fost respinsă cererea reprezentantului Direcției Generale asistență socială și sănătate a Consiliului mun. Chișinău cu privire la declararea inadmisibilității acțiunii în cauză.

Prin încheierea Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani din 18.02.2021, a fost respinsă cererea reprezentantului Direcției Generale asistență socială și sănătate a

Consiliului municipal Chișinău, cu privire la declararea inadmisibilității acțiunii, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată înaintată de către Toporaș Rodica împotriva Direcției Generale asistență socială și sănătate a Consiliului municipal Chișinău cu privire la obligarea comunicării răspunsului, încasarea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Totodată, se reține că, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 06.04.2021, a fost declarată inadmisibilă acțiunea înaintată de Toporaș Rodica împotriva Direcției Generale asistență socială și sănătate a Consiliului municipal Chișinău cu privire la obligarea comunicării răspunsului la pct. 4 din interpelarea nr. 1049/I din 01.09.2020, încasarea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27.05.2021, a fost anulată parțial încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 06.04.2020, în partea în care s-a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ depusă de Toporaș Rodica către Direcția Generală asistență socială și sănătate a Consiliului municipal Chișinău cu privire la obligarea comunicării răspunsului la pct. 4 din interpelarea nr. 1049/i din 01.09.2020.

În rest, în partea în care s-a declarat inadmisibilă acțiunea depusă de Toporaș Rodica cu privire la repararea prejudiciului moral, a fost menținută fără modificări.

Așadar, întru argumentarea cererii de concretizare, reclamanta prin intermediul avocatului a menționat că, la 01.09.2020 în adresa D.G.A.S. CMC a fost expediată o interpelare din partea Toporaș Rodica (nr. 1049/i din 01.09.2020), care a fost recepționată la 01.09.2020.

Interpelarea a fost adresată în temeiul art. 10, 11, 16 al Legii RM nr. 982-XIV din 11.05.2000 „Privind accesul la informații”, art. 53 (1) lit. d), (3), (4) al Legii R.M. nr. 1260 din 19.07.2002 „Cu privire la avocatură”.

Prin interpelarea menționată a fost solicitată următoarea informație:

1. Un răspuns complet la toate solicitările reclamantei Toporaș Rodica din cererea adresată la 16.01.2020 T-3176/20 Direcției Generale Asistență Socială și Sănătate a Consiliului municipal Chișinău și Direcției Asistență Socială a sectorului Ciocana, mun. Chișinău.

2. În ce perioadă imediat următoare Toporaș Rodica poate fi asigurată cu bilete sanatoriale de reabilitare/recuperare a sănătății, această metodă de recuperare fiind indicată și prescrisă insistent de medici;

3. Când ultima dată Toporaș Rodica a beneficiat de bilete sanatoriale de reabilitare, data, luna, anul și denumirea sanatoriului;

4. Lista persoanelor din sectorul Ciocana care au beneficiat în perioada 31.08.2016- 31.08.2020 de bilete sanatoriale de reabilitare.

Reclamanta a susținut că, a primit la 08.09.2020 răspunsul cu nr. 1049/2020, însă, la pct. 4 din această interpelare răspuns nu a primit, fapt ce și a determinat-o de a se adresa în instanța de judecată.

Motivul de protejare a datelor cu caracter personal, de a nu răspunde la pct. 4 al interpelării este greșit invocat de pârât.

În acest sens, menționează faptul, că avocatul este operator de date cu caracter personal și în această situație, în scopul verificării corectitudinii respectării rândului de acordare a biletelor sanatoriale urmează să aibă acces la această informație.

Concretizează, că obiectul litigiului menționat în cererea de chemare în judecată nu prevede respectarea căii prealabile anterior adresării în instanța de judecată în conformitate cu prevederile art. 23 al Legii nr. 982-XIV din 11.05.2000 „Cu privire la accesul la informații”.

În conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, acțiunea dată în contenciosul administrativ este de impunerea la acțiune, (acțiune în realizare): obligarea D.G.A.S, C.M.C. de a comunica un răspuns referitor la pct. 4 din interpelarea din 01.09.2020 nr. 1049/I, și anume lista persoanelor din sectorul Ciocana care au beneficiat în perioada 31.08.2016 - 31.08.2020 de bilete sanatoriale de reabilitare.

Dat fiind cele menționate supra, motivele de drept pe care se sprijină acțiunea sunt prevederile art. 5, 166 CPC al RM, art. 16, 23 din Legea RM nr. 982-XTV din 11.05.2000 „Privind accesul la informații”, art. 211, 212, 206 alin. (1) lit. c) și art. 224 alin. (1) lit. c) Cod administrativ al Republicii Moldova.

Astfel, reclamanta solicită obligarea DGAS CMC de a comunica un răspuns referitor pct. 4 din interpelarea din 01.09.2020 nr. 1049/I și anume, să fie prezentată lista persoanelor din sectorul Ciocana care au beneficiat în perioada 31.08.2016-31.08.2020 de bilete sanatoriale de reabilitare.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău Chișinău, sediul Rîșcani din 28 decembrie 2021, s-a respins, ca neîntemeiată, acțiunea înaintată de Toporaș Rodica împotriva Direcției Generale asistență socială și sănătate a Consiliului municipal Chișinău cu privire la obligarea comunicării răspunsului la pct. 4 din interpelarea nr. 1049/I din data de 01.09.2020.

Nefiind de acord cu hotărârii instanței de fond, la 13 ianuarie 2022, Toporaș Rodica a declarat apel asupra hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 28 decembrie 2021, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2022, s-a respins apelul declarat de Toporaș Rodica și s-a menținut hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 28 decembrie 2021.

În susținerea deciziei pronunțate, Curtea de Apel Chișinău reieșind din materialele cauzei și făcând trimitere la dispozițiile Legii privind accesul la informație nr. 982-XIV din 11.05.2000 a stabilit că, prin răspunsul nr. 1049/2020 din 08.09.2020, Direcția Generală asistență socială și sănătate a Consiliului municipal Chișinău, a comunicat reclamantei că referitor la cererea nr. 7-3176/20 din 16.01.2020 Comisia pentru stabilirea și acordarea ajutorului material, a decis acordarea ajutorului material în mărime de 500 lei.

Conform informației oficiului poștal din cadrul Î.S. „Poșta Moldovei”, ajutorul nominalizat a fost încasat de dna Rodica Toporaș la data de 10.03.2020.

Referitor la asigurarea dnei Rodica Toporaș cu bilet de reabilitare/recuperare a comunicat că, în conformitate cu prevederile pct. 7 din Regulamentul cu privire la

modul de evidență și distribuire a biletelor de reabilitare/ recuperare acordate pensionarilor și beneficiarilor de alocații sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 372 din 6 mai 2010, care stipulează expres că „dreptul la asigurarea cu bilete se acordă după expirarea termenului de 3 ani de la data depunerii cererii cu actele constatatoare pensionarilor și beneficiarilor de alocații sociale de stat care au atins vârsta de 18 ani, cetățeni ai Republicii Moldova, care se află în evidența structurilor teritoriale de asistență socială”.

Conform pct. 25 al aceluiași Regulament „Eliberarea biletelor solicitanților aflați în evidență se efectuează în baza ordinii de înscriere în Registrul de evidență a solicitanților de bilete, de către persoana responsabilă desemnată prin ordin al șefului Structurii teritoriale de asistență socială”.

Referitor la ultima dată când a beneficiat dna Toporaș cu bilet de reabilitare medicală notează că, în perioada 22.01.2018-11.02.2018, dânsa a beneficiat de bilete de reabilitare/recuperare la Centrul de reabilitare a invalizilor și pensionarilor „VICTORIA”, din or. Sergheevca, Ucraina și repetat a depus cerere pentru a beneficia de bilet de reabilitare la data de 23.02.2018 cu nr. 141.

Cu referire la lista persoanelor care au beneficiat de reabilitare medicală din sectorul Ciocana a informat că, în perioada 31.08.2016-31.08.2020 au beneficiat de reabilitare/recuperare 3374 beneficiari. Făcând trimitere la actele legale privind protecția datelor cu caracter personal, aduce la cunoștință despre imposibilitatea prezentării informației cu privire la lista persoanelor din sectorul Ciocana, care au beneficiat de bilete de reabilitare/recuperare în perioada 31.08.2016 –31.08.2020.

Instanța de apel a reținut că, în cazul admiterii solicitării reclamantei ce se referă la eliberarea listei persoanelor din sectorul Ciocana care au beneficiat în perioada 31.08.2016 - 31.08.2020 de bilete sanatoriale de reabilitare, pot fi divulgate datele privind starea de sănătate a persoanei.

Astfel, Curtea de Apel Chișinău a relevat că în sensul Legii privind protecția datelor cu caracter personal, nr. 133 din 08.07.2011, la categorii speciale de date cu caracter personal –sunt incluse datele care dezvăluie originea rasială sau etnică a persoanei, convingerile ei politice, religioase sau filozofice, apartenența socială, datele privind starea de sănătate sau viața sexuală, precum și cele referitoare la condamnările penale, măsurile procesuale de constrângere sau sancțiunile contravenționale.

De altfel, în contextul celor enunțate, instanța de apel a conchis că, o eventuală prelucrare a datelor cu caracter personal, fără acordul subiectului datelor cu caracter personal, în cazul dat al persoanelor beneficiare de bilete sanatoriale de reabilitare, ar putea leza asigurarea protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, în special a drepturilor la inviolabilitatea vieții intime, familiale și private, astfel cum prevede art. 1 al Legii privind protecția datelor cu caracter personal.

Astfel, instanța de apel a stabilit că, dezacordul apelantei cu informația furnizată în cadrul examinării cererii de acces la informație nicidecum nu poate fi tratat ca încălcarea dreptului de acces la informație sau încălcarea oricărui alt drept, or răspunsul la pct. 4 a fost oferit, în limita și cu respectarea prevederilor legale.

La 19 decembrie 2022, Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Osoian Lilian a depus recurs motivat împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2022 și a hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani din 28 decembrie 2021, cu emiterea unei decizii noi de admitere integrală a acțiunii sale.

În susținerea recursului, a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, menționând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Instanța de apel, a neglijat circumstanțele de fapt produse, precum și prevederile legale. La pct.4 din solicitarea sa, răspuns nu a primit și astfel, consideră că i s-a lezat un drept fundamental.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a III a „Procedura contenciosului administrativ”, Capitolul V „Procedura de recurs” din Codul administrativ, în special ce vizează prevederile cu privire la depunerea cererii de recurs, termenul depunerii, temeiurile recursului și procedura examinării acestuia.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente se deduc și din interpretarea art.195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art.3 alin.(3) din Codul de procedură civilă care stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art.169–171. Or, legea procesual-civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 22 noiembrie 2022, în ședință publică.

Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Osoian Lilian a depus recurs motivat la 19 decembrie 2022 (f.d.240 Vol. I)

Astfel, recursul declarat de Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Osoian Lilian, a fost depus cu respectarea prevederilor art.245 din Codul administrativ.

La 24 mai 2023, Curtea Supremă de Justiție, întru respectarea dreptului părților la un proces echitabil, a expediat în adresa intimatului copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referințelor.

Până la data examinării recursului, intimatul nu a manifestat opțiunea de a depune referința.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi rezultă că, admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, sintagma „*în special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul devolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230].

Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45).

Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (cauza Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Osoian Lilian.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Osoian Lilian, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Mariana Ursachi

Ion Malanciuc